

SKUMPARPS BY FRENNINGE SOCKEN FÄRS HÄRAD.
DESS UTVECKLING UNDER TIDEN 1660—1985

1660 — 1828

Under 1600-talet fram till 1660—70-talen utgjordes byn av ett enda hemman. Enligt 1670 års jordrevningsprotokoll benämnes hemmanet Skumperup 1 Cronohemman, brukare Peder Nilsson åbo. Åkern är sydlant med ler och grusjord, bärgar årligen 50 äkkr hö eller 33 sommarlass. Bonden haver ett par ök och ett par kor. Hemmanet är Krono och infanterianslaget till herr Överste Solfrang Sparres regemente. 1/4 part av denna gård står öde, och förmenes hava varit jordägande gods, som igenom ödesmål förfallen är. Uppå de övriga 3 fjärdingar är bonden av herr Landshövdingen Lejonsköld de 1668 förmedlat uti skatte på 5 års tid.

År 1704 är å Skumparp 1 skrivna 2 familjer Henrik Möller och Sven Andersson, samt ryttaren Jöns Bodelsson. År 1732 står som ägare Nils Henriksson. Skriven på hemmanet är även ryttarehustrun Bodel Jönsdotter (mannen vistas i Pommern). Enligt 1754 års jordebok är å Skumparp 1:1 skrivna Måns Nilsson d.y. och enkan Elna. (4 personer), samt å Skumparp 1 Måns Månsson (2 personer) = 6 personer i byn.

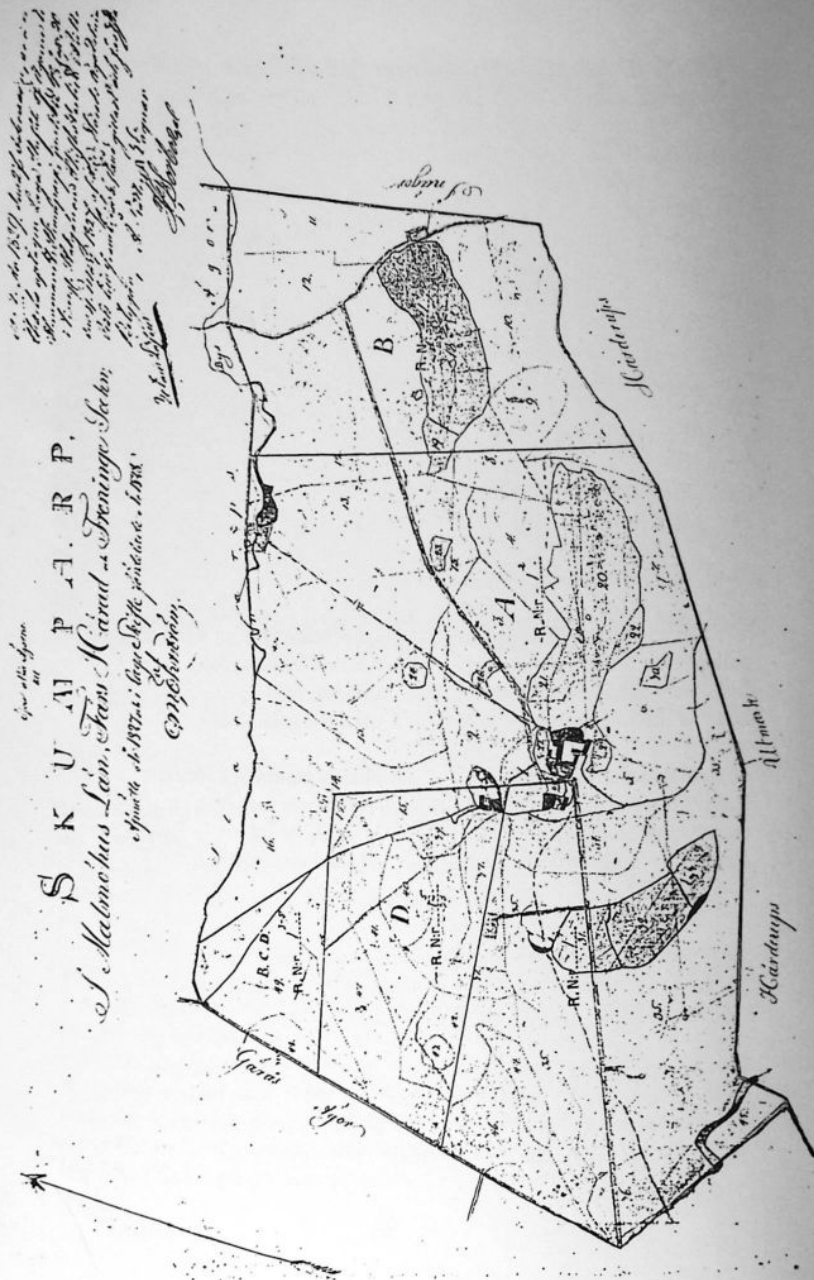
Under 1700-talets senare hälft förekom en viss aktivitet på jordbrukets område. Man började dika ut och odla upp jorden, det började vid denna tid bli aktuellt med hemmansklyvning, man delade helt enkelt upp hemmanet mellan barnen.

År 1806 var Skumparp 1 $\frac{7}{16}$ uppdelat i 4 fastigheter, det var detta år som Nils Månsson (Ljusets Bonde) förvärvade Skumparp 1 $\frac{7}{16}$ mtl. Vilket utgjorde halva byn, den andra halvan var uppdelad på 3 fastigheter.

Den 7 sept. 1827 begärde Skumparps 4 stycken åboar, om förordnande för kommissionslantmätaren Ohrström, att förrätta enskifte å ägorna till hemmanet nr 1 $\frac{7}{16}$ mtl därstädes.

Enl. delningsbeskrivningen den 12 april 1828, Skumparp 1 $\frac{7}{16}$ mtl 142 tld, 46 kapl.

1 $\frac{7}{32}$ mtl	Riksdagsmannen och Direktören Nils Månsson	73 tld, 14 kappland. Kvarboende.
1 $\frac{7}{64}$ mtl	Trued Nilsson med utflyttningsskyldighet	31 tld, 6,8 kappland
1 $\frac{7}{128}$ mtl	Hans Månsson kvarboende	18 tld, 18,6 kappland
1 $\frac{7}{128}$ mtl	Ola Nilsson och Sissa Persdotter (kvarbo)	19 tld 24,6 kappland

År 1832 vigdes åbo Måns Persson Skumparp 27 år, med pigan Elna Nilsson 17 år. (Trued Nilssons dotter) och övertog hemmanet nr 1 ^{7/64} mtl efter Trued Nilsson. Riksdagsmannen Nils Månsson köpte år 1836 nr 1 ^{7/128} mtl av Ola Nilsson att brukas av sonen Nils. Efter Nils Månssons död 1837 tillföll vid arvskifte huvudgården 1 ^{7/32} mtl med undantag av södra skiftet cirka 18 tld, sönerna Måns och Lasse, medan sonen Nils erhöll 3/4 av 1 ^{7/128} mtl plus ovannämnda skifte om 18 tld. Sönerna Måns och Lasse delade dessutom 1/4 av 1 ^{7/128} mtl. År 1845 fanns 4 åboar: å nr 1 ^{7/64} Måns Persson, nr 1 ^{35/256} Nils Nilsson, nr 1 ^{7/128} Hans Månsson, nr 1 ^{35/256} Måns Nilsson. Då hade Måns Nilsson löst ut brodern Lasse från hemmanet. Lasse hade gift sig och flyttat till L:a Långaröd. Innan 1850 flyttade Nils Nilsson till Skärhus och överlät sitt hemman nr 1 ^{35/256} till brodern Måns Nilsson, troligen med penninghjälp av kusinen Nils Persson, Lunda i Alesta, eftersom denne senare kom in i bilden som delägare. Nils Persson antog namnet Lunding och emigrerade till U.S.A. Vid 1852 års vägdelening och 1858 års stängseldening, fanns 3 st. åboar: Måns Persson nr 1 ^{9/64}, Per Hansson nr 1 ^{7/128}, Måns Nilsson nr 1 ^{31/128} mtl. Då hade Måns Nilsson sålt ifrån cirka 10 tld i östra kanten av sin fastighet till Måns Persson. Som framgår härav har man skiftat ägogränser, handlat med jord samt manipulerat med mantalssiffrorna i stor utsträckning under denna tid.

Enligt 1862—65 års husförhörslängd fanns i Skumparp följande personer uppdelade å 3 jordbruksfastigheter: Åbo Måns Nilsson född 1812, hustru Elna Andersdotter född 1810 + 5 barn, åbo Per Hansson med hustru Elna och 4 barn, åbo Nils Månsson född 1837 med hustru Kerstin Månsdotter född 1844, åbo Per Hansson född 1835, dräng Måns Persson född 1846, enkan Elna Nilsson född 1815. Å husfastighet boende: Snickare Sven Mattsson född 1818, hustru Margareta Andersdotter född 1825 + 3 barn (utfl. till USA). Snickaregesäll Carl Sandberg född 1830 i Stockholm, hustru Maria Svensdotter + 1 barn. Summa 26 personer. Efter Måns Perssons död delade sönerna Per och Nils hemmanet. Per som var ogift behöll stammen 1 ^{7/64} mtl, medan Nils som gift sig började bygga på sin del (nuv. Yngve Perssons). Nils avled emellertid redan 1868, varefter hemmanet såldes till Per Nilsson född 1841, hustru Elna född 1846 från Sniberup. Redan 1870 sålde även Per sitt hemman till Anders Åkesson född 1822, hustru Karna Johansdotter född 1825 + 5 barn från Ramsåsa. Per Månsson gifte sig och flyttade till Ö. Sallerup..

År 1873 företogs laga hemmansklyvning av rusthållshemmanet Skumparp 1 ^{31/128} mtl. som enligt beskrivning innehåller efter gamla ytmått: Inrösningsjordar 82 tld 22,4 kappl. impedimenter 1 tld 18,3 kappland, summa 84 tld 8,7 kappl. Anders Månsson som brukar fastigheten, står som ägare till hälften, medan Nils Persson Lunda i Alestad äger andra hälften. (Dessa båda är kusiner och sonsöner till "Skumpen"). Nils Persson som aldrig bebott eller brukat sin del av fastigheten har kommit in som delägare genom penningtransaktioner och pantförskrivningar längre tillbaka i tiden, hans fader Per Nilsson Lunda bisträckte sin broder Måns Nilsson i Skumparp med penninghjälp, dels när han löste ut brodern Lasse från hemmanet, vid dennes giftermål och flyttning till L:a Långaröd, dels när han övertog brodern Nils hemman vid dennes flyttning till Skärhus. Efter hemmansklyvning erhåller Nils Persson södra skiftet 18 tld, 28,1 kappl., norra skiftet 20 tld, 11,8 kappl. = 39 tld, 7,9 kappl. ^{31/256} mtl. Anders Månsson erhåller i ett skifte 43 tld, 1,6 kappl. ^{31/256} mtl. I denna rymd är ej inräknat vägar och allmänningar. Efter denna hemmansklyvning delade Nils Persson ytterligare upp sin del genom att försälja södra

Torvkörning i Skumparp 1930.

Ett exempel på fotografen Nils Mårtenssons fotokonst.
Fam:lj på väg till midsommarfirande i Övedskloster.

skiftet till Åbo Per Hansson å nr 1 $\frac{7}{128}$ mtl och norra skiftet till nyinflyttade Åke Olsson, detta skifte bildade sålunda åter egen fastighet.

Anders Åkesson sålde sitt hemman år 1882 till Mårten Jönsson från Vollsjo, som emellertid efter endast ett år sålde igen till en annan Mårten Jönsson född 1834, hustru Anna född 1839 + 5 barn. Mårten Jönsson avstuckade sitt hemman 1 $\frac{7}{64}$ mtl marken öster om vägen, varvid bildades två nya fastigheter 1884. Folkskollärare Rosendahl Starrarp 2,3 ha. $\frac{7}{512}$ mtl. Nils Hansson 0,5 ha. $\frac{11}{4096}$ mtl.

Sålunda var byn uppdelad i 7 fastigheter, vilket blev bestående i 50 år, ända tills Nils Persson år 1934 avstuckade 2,54 ha i västra kanten av sin fastighet i gränsen mot Rönås till murare Lennart Sköld nr 1:19. Under denna 50 års-period utvecklades jordbruket i stor utsträckning, ekskog avverkades, mycken mark uppodlades, utdikning kunde utföras på ett effektivare sätt efter det stora dikningsföretaget 1905 då ån fördjupades och delvis nygrävdes. Bas för detta stora företag var Per Hanssons son

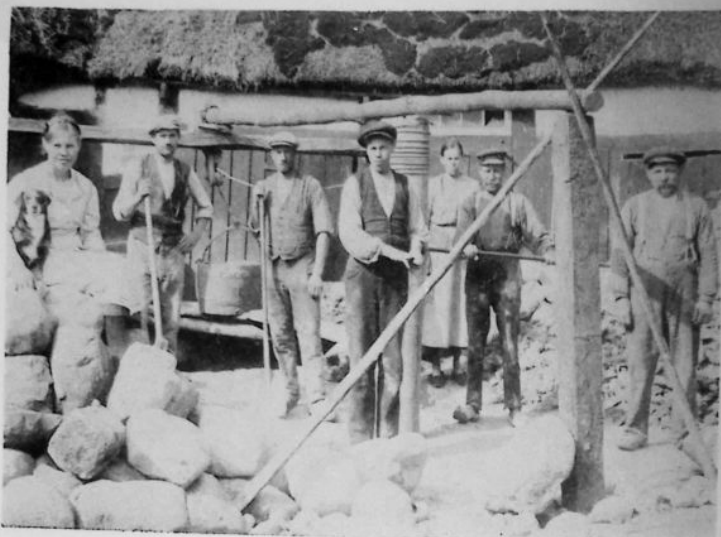
Johan Persson hugger med självbindare.

Anders Persson, som emellertid fick svårigheter att färdigställa arbetet, detta utfördes av borgensmännen. Anders Persson emigrerade till USA och återvände efter 45 år som en välbärgad man och uppträdde bland annat som donator av kyrkorgeln till Frenninge kyrka. Hemförsamlingen blev även ihågkommen i testamentet med bland annat mark i USA.

1905 — 1950

Under 1800-talets senare del var i byn bosatt en snickare, under 1920—1950-talet bedrevs av Nils Mårtensson en omfattande cykelverkstad och radioaffär. I övrigt har i byn ej någon hantverks- eller affärsverksamhet varit etablerad, utan behovet av hantverkare och handel har tillgodosetts av grannbyarna.

Byns hemman har i stor utsträckning bibehållits inom respektive släkt under lång tid. Nr 1 $\frac{7}{128}$ mtl ägdes 1820 av Hans Månsson som efterträddes av sonen Per Hansson som efterträddes av sin son Nils Persson

Brunnsgrävning hos Nils Persson i Skumparp på 1920-talet.

som i sin tur efterträddes av sin systerdotter Anna med make Viktor Nilsson till 1971 då hemmanet förvärvades av Sture Persson och sammanlades med 1:11 till nr 1:21. Nr 1 ⁹/₁₂₈ mtl förvärvades år 1869 av Per Nilsson och hustru Elna från Sniberup, som efterträddes av dottern Ida med make Gustav Persson, som i sin tur efterträddes av sonen Yngve Persson med hustru Annie, som fortfarande brukar hemmanet.

Nr 1 ³¹/₁₂₈ mtl förvärvades år 1886 av Per Nilsson och hustru Bengta från Molleröd, efter Per Nilssons död 1920 och sonen Theodors död 1924 arrenderades hemmanet ut till 1937 då dottersonen Sture Persson med hustru Birgit övertog och brukade hemmanet till 1982, då det överläts till sonen Jan-Anders Sturesson.

Nr 1 ⁷/₆₄ mtl som efter avstyckningen öster om vägen 1884 överläts av Märten Jönsson till Magnus Svensson, som sedan sålde till Alfred Åkerblom med hustru Johanna 1917—18 vilka brukade hemmanet till det överläts till sonen Kjell-Ingvar Åkerblom som även förvärvat nr 1 ⁷/₅₁₂ mtl. som sålunda återförts till nytt nr 1:22.

År 1888 förvärvades nr 1 ⁷/₁₂₈ av Per Månsson och hustru Hanna, som

Skumpens gård. 1950-talets byggnadsstil.

brukade hemmanet tills det överläts till Johan Persson och hustru Hulda, som brukade hemmanet i cirka 25 år, varefter det överläts till Viktor Nordgren, som omgående sålde till Gustav Persson, som i sin tur överlätit till sonen Yngve Persson att sambrukas med 1:9.

Nr 1:16 som avstyckats från 1 ⁷/₆₄ år 1884 till Nils Hansson och hustru Boel bodde där till sin död, övertogs sedan av Hanna Nilsson, därefter av Johan Persson, som i sin tur sålde till Helge Olsson varefter nuvarande ägaren Gösta Kvist med hustru Ella övertog.

Nr 1:15 som avstyckats år 1884 till folkskollärare Rosendahl efter sonen Edvin Rosendahl kom Nils Mårtensson, dessförinnan innehades hemmanet en kort tid av Alfred Åkerblom. Efter Nils Mårtensson övertog Hilding Ekberg som där bedrev en viss affärsverksamhet, huvudsakligen med skrot. Efter förvärv av Kjell-Ingvar Åkerblom sammanlades åter fastigheterna till nr 1:22.

Nr 1:18 byggd i slutet av 1800-talet som "husfastighet" har bebotts

bland annat av Olof Mårtensson och Per-Henrik Nilsson, numera sommarbostad, ägare Per Strid och Margareta Hjerpe.

Nr 1:19 som avstyckats av Nils Persson år 1934 till Lennart Sköld som uppförde byggnaderna och därefter bytte egendomar med Anders Lassesson från Rönås, som sedan sålde till Sven Olsson från Oderup som i sin tur sålde till Astrid Svensson från Dala varefter nuvarande ägaren Allan Andersson övertog.

Sålunda har byn efter att på 1650—60-talet utgjorts av ett enda hemman efter hand som jorden uppodlats, delats i flera brukningsdelar, och gett bärgning åt flera familjer. Detta tog emellertid lång tid och först in på 1800-talet var byn uppdelad i fyra brukningsdelar, som bestod till enskiftet 1828 och vidare in på 1840-talet då brukningsdelarna genom sammanslagning minskades till tre, vilket bestod till nya avstyckningar vidtogs 1868, 1873 och 1884 varefter man hade inte mindre än 7 brukningsdelar vilket utökades till 8 år 1934 för att åter minska 1971 och utgöres 1985 av 5 brukningsdelar.

Antalet familjer och familjemedlemmar har varierat från en familj på 1660-talet till två 1760, fyra familjer 1828 vid enskiftet fram till avstyckningarnas början på senare delen av 1800-talet. Vid folkräkningen 1866 befanns i Skumparp 23 personer. (I Frenninge församling 2 765 personer, i Vollsjö 1 439 personer.)

Efter avstyckningarna på 1800-talets senare del då jorden uppdelats på 7 familjer ökade givetvis folkmängden i byn och höll sig ganska konstant, varierande mellan 30 à 40 personer ända in på 1950—60-talet. Jordbrukets mekanisering som började redan på 1910—20-talet med slåttermaskinen och självbindaren fortsatte på 1940—50 med traktor, mjölkmaskin och senare med skördetröska och övriga specialmaskiner, vilket gjorde att mindre antal personer erfordrades för hemmanens skötsel. 1985 befines 10 personer i byn.

Nr 1:9, 1:13 och 1:17	Yngve Persson
Nr 1:16	Gösta Kvist
Nr 1:18 "husfastighet"	Per Strid och Margareta Hjerpe
Nr 1:19	Allan Andersson
Nr 1:20 "tomt"	Eva Monica Sörensson
Nr 1:21	Jan-Anders Stuesson
Nr 1:22	Kjell-Ingvar Åkerblom